

TO, Ympäristö ja vastuullisuus
Laatija: Sami Pekuri
Hyväksyjä: Antti Nousiainen

30.5.2025

Päästöttömät työmaat green deal -sopimuksen mukaiset vähimmäisvaatimukset urakoille

1. Johdanto

Kaupunkiliikenne Oy (myöhemmin KLOy) on sitoutunut päästöttömät työmaat green deal -sopimukseen.

Sopimuksen tavoitteena on vähentää hankintayksikköjen työmailla syntyviä päästöjä pitkäjänteisesti julkisten hankintojen avulla. Sopimus koskee KLOy:n infrarakentamista, kunnossapitoa ja kunnossapidon urakointia, uudiskohteiden rakentamista sekä korjausrakentamista ja purkua.

Tavoitteena on, että vuoden 2030 loppuun mennessä hankintayksikön työmailla käytettävistä työkoneista ja ajoneuvoista 100 % toimii fossiilivapaille polttoaineilla, joista lisäksi vähintään 50 % toimii sähköllä, biokaasulla tai vedyllä (kuva 1). Näiden tavoitteiden lisäksi KLOy:lla on omia tavoitteita sekä vaatimuksia päästöttömät työmaat green dealiin liittyen, jotka kuvataan tässä asiakirjassa.

Päästöttömät työmaat green dealin tavoitteet

Kuva 1 Päästöttömät työmaat green dealin tavoitteet

Postiosoite
PL 100
01022 Kaupunkiliikenne

1301 3515 09

Käyntiosoite
Hämeentie 86
00550 Helsinki
Internet

www.kaupunkiliikenne.fi
www.stadstrafik.fi

Puhelin
09 5104600
Sähköposti
info@kaupunkiliikenne.fi

Y-tunnus
3251002-1
Tilinumero

FI32 8000

TO, Ympäristö ja vastuullisuus
Laatija: Sami Pekuri
Hyväksyjä: Antti Nousiainen

30.5.2025

- 1.1.2023 alkaen urakassa käytettävien koneiden ja työmaan kuljetusten vähimmäistasot ovat Stage IV sekä Euro VI.
- 1.1.2023 alkaen työmailla ei käytetä lainkaan fossiilisia polttoaineita. Fossiilivapaus voidaan saavuttaa kaluston sähkö-, biokaasu-, etanoli- tai vetykäyttöisyydellä sekä dieselkalustossa käytettävällä uusiutuvalla dieselillä tai uusiutuvalla moottoripolttoöljyllä. Työmaalla urakoitsijan vastuulla on varmistaa uusiutuvan polttoaineen helppo saatavuus työmaan tarpeisiin.
- 1.1.2026 alkaen hankintayksikön työmailla käytettävistä koneista vaaditaan vähintään 20 % toimivan sähköllä, biokaasulla tai vedyllä. Päästöttömät työmaat green deal vaatii päästöttömiä kuljetuksia työmaalle vuoden 2030 jälkeen. KLOy kerää tietoa työmaalle tulevista kuljetuksista, mihin urakoitsija sitoutuu myötävaikuttamaan. Kuljetuksilta ei kuitenkaan vaadita fossiilittomuutta, kuin vasta 2030 jälkeen.
- 1.1.2031 alkaen työmaille tulevien ja työmailta lähtevien kuljetuksien kaluston päästöluokan vähimmäisvaatimus on Euro VI ja käytetään 100 % fossiilitonta polttoainetta. Urakoitsija sitoutuu raportoimaan kalustoluettelon (liite 1) kautta kaikki fossiilisia polttoaineita käyttävät laitteet, ajoneuvot ja työkoneet.

Urakoitsija todentaa urakan aikaisen toteuman kalustoluettelon (liite 1) tai digitaalisen seurannan avulla, johon täytetään kaikki siihen määritetyt kohdat (mm. työkoneytppi, käyttövoima ja määrä, sekä työmaasähkön laatu ja määrä). Kalustoluettelo toimitetaan tilaajalle projektipankkiin (tai muuhun tilaajan määrittelemään paikkaan) ja se käsitellään työmaakokouksessa kuukausittain urakoitsijan toimesta.

Päästöluokka- ja käyttövoimavaatimukseen voidaan tehdä vähän käytettävien koneiden kohdalla konetyyppikohtaisia poikkeamia ja joustoja, jos markkinavuoropuhelun perusteella tämä katsotaan tarpeelliseksi. Poikkeamien tekemiseen on laadittu oma poikkeamailmoitus (liite 2), joka urakoitsijan tulee toimittaa ja hyväksyttää tilaajan projektivastaavalla ennen kyseisen laitteen tai ajoneuvon käyttämistä. Tilaajan tulee hyväksyä poikkeamailmoitus viipymättä tai kahden arkipäivän sisällä.

Urakoitsija vastaa tietojen paikkansapitävyydestä ja sitoutuu myötävaikuttamaan päästöttömät työmaat green dealin tavoitteiden toteutumiseen sekä valvontaan. Tilaajalla on oikeus pyytää tarvittaessa kuitteja polttoainehankinnoista sekä tehdä testausta työmaalla. Tilaajalla on oikeus reklamoida sekä sanktioida päästöttömät työmaat green dealin laiminlyömisestä sekä tämän ohjeistuksen noudattamatta jättämisestä.

TO, Ympäristö ja vastuullisuus
Laatija: Sami Pekuri
Hyväksyjä: Antti Nousiainen

30.5.2025

Kriteeristön ajankohtaiset vaatimukset Motivan verkkosivuilla:
<https://www.hankintakeino.fi/fi/palvelut/hankintojen-green-deal-sopimukset/paastottomien-tyomaiden-green-deal-sopimus>

2. Määritelmät

Päästöttömät työmaat green deal -sopimuksen vaatimukset koskevat infrarakentamista, kunnossapitoa ja kunnossapidon urakointia, uudiskohteiden rakentamista sekä korjausrakentamista ja purkua.

Työmaakoneilla tarkoitetaan mm. seuraavia:

- pyöräkuormaajat
- kaivukuormaajat
- pienkuormaajat
- pyöräalustaiset kaivukoneet
- tela-alustaiset kaivukoneet
- kurottajakuormaajat
- traktorit
- valssijyrät
- tiehöylät
- monitoimikoneet
- nosturit
- trukit
- kurottajat
- telapuskutraktorit
- erikoistraktorit ympäristön ja kiinteistöhoiton töihin
- maantiivistäjät

Listatut työmaakoneet ovat esimerkkejä, eli ei kattava listaus kaikista raportoitavista koneista ja laitteista. Jos urakoitsijalla tulee epäselvyyttä, kuuluuko työmaakone tai laite listata kalustoluetteloon (liite 1) tai pitääkö poikkeamailmoitus (liite 2) tehdä, tulee ennen käyttöä olla yhteydessä tilaajan projektivastaavaan.

Hyväksyttäviä fossiilittomia polttoaineita ovat biokaasu, vety, etanoli (esim. ED95) ja EN 19540 standardin mukainen uusiutuva HVO diesel tai moottoripolttoöljy.

TO, Ympäristö ja vastuullisuus
Laatija: Sami Pekuri
Hyväksyjä: Antti Nousiainen

30.5.2025

3. Vaatimukset

Kappaleessa on esitetty Kaupunkiliikenteen päästöttömät työmaat green deal sopimukseen liittyvät vaatimukset. Epäselvissä tilanteissa pääurakoitsija/urakoitsija on yhteydessä tilaajaan.

1. Työmaakoneiden tulee täyttää vähintään STAGE IV luokan vaatimukset.
 - Työmaan erikoiskalusto, joissa päästöttömyyttä ei saavuteta, tulee listata tilaajan kalustoluetteloon (liite 1) ja perustella tilaajalle ennen koneen käyttöön ottamista työmaalla (liite 2).
 - Stage IV päästövaatimus on tullut käyttöön vuonna 2014 ja koskee teholtaan 56 kW tai suurempia koneita.
 - Pienemmiltä, kuin 56 kW koneilta hyväksytään aiemman Stage IIIB -luokan mukainen päästötaso.
2. Työmaan raskaan kuljetuskaluston tulee täyttää vähintään EURO VI luokan päästövaatimukset.
3. Kaikkien työmaakoneiden ja raskaan kuljetuskaluston käyttämän polttoaineen tulee olla ei-fossiilista alkuperää.
 - Hyväksyttäviä ei-fossiilisia polttoaineita ovat biokaasu, vety, etanoli (esim. ED95) ja EN 19540 standardin mukainen uusiutuva HVO diesel tai moottoripolttoöljy.
 - Polttoaineen määrää ja laatua seurataan kuukausittain kalustoluettelolla (liite 1) tai erikseen sovittaessa digitaalisella työkalulla.
 - Työmaan erikoiskalusto, joissa päästöttömyyttä ei saavuteta, listataan ja perustellaan hyvin tilaajalle (liite 1 ja liite 2).
 - Tilajalla on oikeus tehdä pistokokeita työmaalle ja varmentaa polttoaineiden alkuperä.
4. Työmaalla käytettävän sähkön tulee olla tuotettu päästöttömillä energialähteillä ja sähkön alkuperästä tulee esittää todistus.
5. Työmaan lämmitystarpeet on toteutettava kaukolämmöllä, fossiilivapailla uusiutuvilla polttoaineilla tai uusiutuvilla energialähteillä tuotetulla sähköllä.
6. Työmaan kaikkien pienkoneiden (teho ≤ 4 kW) osalta suositetaan sähkökäyttöisiä eli esimerkiksi akkutoimisia. Muiden kuin sähkökäyttöisten koneiden osalta listataan työmaalla käytettävät työkalut kalustoluetteloon (liite 1) ja perustellaan syy.
7. Vaatimusten täytyminen todennetaan tilaajan kalustoluettelon (liite 1) tai erikseen sovittaessa digitaalisen työkalun avulla. Urakoitsija toimittaa tilaajalle ennen urakan tai työvaiheen aloittamista täytetyn kalustoluettelon,

Postiosoite
PL 100
01022 Kaupunkiliikenne

1301 3515 09

Käyntiosoite
Hämeentie 86
00550 Helsinki
Internet

www.kaupunkiliikenne.fi
www.stadstrafik.fi

Puhelin
09 5104600
Sähköposti
info@kaupunkiliikenne.fi

Y-tunnus
3251002-1
Tilinumero

FI32 8000

TO, Ympäristö ja vastuullisuus
Laatija: Sami Pekuri
Hyväksyjä: Antti Nousiainen

30.5.2025

johon on kuvattu urakassa tai työvaiheessa käytettävä kalusto. Tilaaja hyväksyy luettelon ennen urakan tai työvaiheen alkua. Urakan tai työvaiheen aikana urakoitsija täyttää kalustoluetteloan kuukausittain käytettyjen polttoaineiden määrän ja laadun sekä työmaan energiankulutuksen.

- Urakoitsijan on nimettävä yhteyshenkilö, joka vastaa päästöttömät työmaat green dealin ehtojen noudattamisesta sekä raportoinnista tilaajalle. Jos henkilö vaihtuu, urakoitsija on velvollinen nimeämään uuden henkilön ja ilmoittamaan siitä tilaajalle.
 - Työmaan edetessä pääurakoitsija on velvollinen ylläpitämään/päivittämään kalustoluettelo (liite 1) kuukausitasolla. Päivitykset tehdään etukäteen työkoneiden ja kaluston osalta tulevan kuukauden osalta.
 - Raportointipohjaa ei saa jakaa ulkopuolisille ilman tilaajan hyväksyntää.
8. Mikäli urakoitsijan on poikettava tämän asiakirjan vaatimuksista, urakoitsija tekee poikkeamailmoituksen ennen työkoneen tai laitteen käyttämistä tilaajan määrittelemällä poikkeuksen hakuilmoituksella (liite 2). Tilaaja hyväksyy poikkeaman.
- poikkeamailmoituksessa urakoitsija ottaa kantaa siihen, miten se aikoo jatkossa välttää päästöttömät työmaat green dealin poikkeamisia.
9. Raportointisykli ja -pohjat määritetään yrityksen ohjeistuksen mukaisesti, ja seuranta toteutetaan kuukausittain.
- Raporteissa käsitellään aina edellisen kuukauden toteumat (kalustoluettelo, liite 1).
 - Mikäli projektin sisällä halutaan poiketa tästä käytännöstä, on varmistettava, että tilaajan raportointitarpeet täyttyvät. Muutoksista tulee kuitenkin sopia erikseen tilaajan kanssa.
10. Pääurakoitsijan tulee huomattessaan raportoida tilaajalle viipymättä kaikkien tässä dokumentissa listattujen vaatimusten laiminlyönnistä. Selvityksessä tulee tulla ilmi, mitkä asiat ovat johtaneet päästöttömät työmaat green deal vaatimuksista poikkeamiseen. Jos urakoitsija on laiminlyönyt green dealin noudattamista merkittäväällä tavalla tai jättänyt ilmoittamatta laiminlyönnistä, on tilaajalla oikeus sanktioida urakoitsijaa.
11. Urakoitsija on ymmärtänyt tässä dokumentissa listatut asiat sekä KLOy:n omat tavoitteet ja sitoutuu noudattamaan kirjattuja asioita. Urakoitsijan vastuulla on huomauttaa urakan alussa päästöttömät työmaat green dealiin sitoutumisen yhteydessä, jos jotain tähän asiakirjaan asetettuja tavoitteita ei voida toteuttaa.

TO, Ympäristö ja vastuullisuus
Laatija: Sami Pekuri
Hyväksyjä: Antti Nousiainen

30.5.2025

4. Liitteet

Liite 1. Päästötön työmaa -kalustoluettelo
Liite 2. Päästötön työmaa -poikkeamailmoitus

5. Muutoshistoria

Pvm	Muutokset
26.04.2022	Uusi ohje
30.5.2025	Täydennetty vaatimuksia, korjattu ja täydennetty liitteitä.